TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU
PHẬT HỌC
CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA TRUNG ƯƠNG GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
ISSN: 2734-9195

Cảm xúc bên khóm tre, cây đa tại Việt Nam Phật Quốc Tự, Ấn Độ (P.3)

ISSN: 2734-9195 09:05 21/11/2026

Việc người lãnh đạo cao nhất của Việt Nam tự tay vun đất cho cây đa và khóm tre trên đất Phật chính là hành động gieo những "hạt giống" của niềm tin, sự gắn kết và khát vọng hòa bình giữa hai dân tộc.

Như thường lệ, mỗi dịp hành hương đất Phật, chúng tôi lại cùng nhau đến đảnh lễ Hòa thượng Huyền Diệu tại Việt Nam Phật Quốc Tự. Ngôi chùa mang tên Việt Nam trên đất Phật là niềm tự hào của phật tử Việt Nam trong hành trình khám phá di sản nơi miền đất thiêng.

Chúng tôi đến vào một buổi chiều cuối thu, khi thời tiết đã dịu mát. Đón chúng tôi là một vị sư trẻ từ Việt Nam sang hỗ trợ Hòa thượng quản lý tự viện, bởi lúc này Hòa thượng đang dẫn đoàn phật tử Việt Nam đến vùng núi tuyết Himalaya.

Sau những phút thăm hỏi, nhà sư dẫn chúng tôi đi thăm khu vườn trong khuôn viên chùa. Chúng tôi vô cùng xúc động khi nhìn thấy bóng dáng khóm tre và cây đa thân thuộc. Tất cả đều bất ngờ và không khỏi rung động. Nhà sư nhẹ nhàng giới thiệu: Đây là hai cây vừa được Tổng Bí thư, **Chủ tịch nước Tô Lâm** trồng lưu niệm nhân chuyến thăm cấp Nhà nước tới Ấn Độ.

Trong hành trình chuyến thăm cấp Nhà nước tới Cộng hòa Ấn Độ vào tháng 5/2026, điểm dừng chân đầu tiên của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm là ở vùng đất này. Tại đây, một nghi thức giản dị nhưng giàu tính biểu tượng đã diễn ra: người đứng đầu Đảng và Nhà nước Việt Nam tự tay vun gốc cho một cây đa và một khóm tre ngay trong khuôn viên chùa.

Đối với giới nghiên cứu văn hóa và Phật học, khoảnh khắc ấy không đơn thuần là một hoạt động lễ tân ngoại giao thông thường, mà còn gợi mở nhiều tầng suy tư sâu sắc về sự giao thoa giữa Đạo và Đời, giữa cội nguồn văn hóa Việt Nam

với dòng chảy từ bi, trí tuệ của Phật giáo qua hàng thiên niên kỷ.

Từ cội Bồ đề giác ngộ đến bóng đa quê hương

Trong tâm thức Phật giáo, hình ảnh cây cối gắn liền với những dấu mốc trọng đại trong cuộc đời đức Thế Tôn: Đản sinh dưới gốc cây Vô Ưu, thành đạo dưới cội Bồ đề, chuyển pháp luân tại vườn Lộc Uyển và nhập Niết bàn giữa rừng Sa la song thọ. Cây cối trong nhà Phật không chỉ là thiên nhiên thuần túy, mà còn là biểu tượng của sự che chở, tỉnh thức và sự sống không ngừng luân chuyển.

Khi một cây đa từ đất Việt được đưa sang trồng tại Việt Nam Phật Quốc Tự, cách cội Bồ đề thiêng liêng không xa, sự hiện diện ấy đã tạo nên một cuộc "hội ngộ" đầy ý nghĩa. Trong văn hóa dân gian Việt Nam, cây đa đầu làng là biểu tượng của sự trường tồn, là nơi hội tụ hồn thiêng sông núi và che chở cho bao thế hệ người dân. Dưới góc nhìn Phật học nhập thế, bộ rễ đa bám sâu vào lòng đất tượng trưng cho bản nguyên - sự gắn kết không thể tách rời với cội nguồn dân tộc và truyền thống tổ tiên.

Giữa miền đất Phật xa xôi, tán đa ấy trở thành một "mái nhà tâm linh", nâng đỡ tinh thần cho tăng, ni, phật tử và kiều bào Việt Nam phụng sự Đạo Pháp và luôn vọng hướng về quê cha đất tổ.

Khóm tre và triết lý "tùy duyên bất biến"

Bên cạnh dáng đa trầm mặc, cổ kính là vẻ thanh thoát, vững chãi của khóm tre Việt Nam. Từ lâu, hình ảnh cây tre đã đi vào thi ca, sử sách như một ẩn dụ về cốt cách quân tử và sức sống mãnh liệt của dân tộc Việt. Trong dòng chảy tư tưởng Phật giáo Việt Nam, đặc biệt là tinh thần Thiền phái Trúc Lâm Yên Tử do Phật hoàng Trần Nhân Tông sáng lập, tre trúc mang vẻ đẹp của sự thanh tịnh, buông xả nhưng vẫn kiên định trước mọi phong ba.

Sự kết hợp giữa cây đa và khóm tre trong khuôn viên ngôi chùa Việt trên đất Ấn còn phản chiếu sâu sắc triết lý "tùy duyên bất biến" của đạo Phật và trường phái "ngoại giao cây tre" của Việt Nam. Rễ vững, thân chắc là biểu tượng của cái bất biến: giữ trọn bản sắc văn hóa, giữ vững độc lập, tự chủ và chân lý; cành lá mềm mại, uyển chuyển trước gió là cái tùy duyên: biết hòa ái, linh hoạt, bao dung và cởi mở để kết nối với bạn bè năm châu.

Nhịp cầu tâm linh nối liền hai nền văn minh

Lịch sử giao lưu văn hóa Việt Nam - Ấn Độ vốn được khởi nguồn từ chính con đường hoằng pháp của các bậc cao tăng từ những thế kỷ đầu Công nguyên. Phật giáo từ Ấn Độ truyền sang Việt Nam đã hòa quyện nhuần nhuyễn với tín ngưỡng bản địa, hun đúc nên tinh thần từ bi, hiếu hòa của người Việt.

Mối lương duyên ngàn năm ấy tiếp tục được Chủ tịch Hồ Chí Minh và Thủ tướng Ấn Độ Jawaharlal Nehru dày công vun đắp trong thời đại mới, để đến năm 2026, hai quốc gia cùng kỷ niệm dấu mốc 10 năm thiết lập quan hệ Đối tác Chiến lược Toàn diện.

Sự kiện Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm trồng cây tại Việt Nam Phật Quốc Tự gợi cho chúng tôi liên tưởng đến một thông điệp đầy tính nhân văn về sự gieo mầm thiện lành. Trong giáo lý duyên khởi của nhà Phật, mỗi hạt giống được gieo xuống với tâm nguyện thanh tịnh sẽ trổ hoa, kết trái của hòa bình và an lạc. Việc người lãnh đạo cao nhất của Việt Nam tự tay vun đất cho cây đa và khóm tre trên đất Phật chính là hành động gieo những "hạt giống" của niềm tin, sự gắn kết và khát vọng hòa bình giữa hai dân tộc.

Khi ra về, sư thầy còn tặng mỗi thành viên một cây Bồ đề do chính tay Hòa thượng Huyền Diệu ươm tạo, được trồng trong những chiếc chậu nhỏ làm kỷ niệm. Món quà ấy như gửi gắm thông điệp về sự giác ngộ, trí tuệ, lòng từ bi và nhân duyên lành, hướng con người đến sự bình an, tỉnh thức.

Nắng chiều bắt đầu dịu nhẹ trên những mái chùa cong vút, mang đậm kiến trúc Việt Nam. Hình ảnh cây đa và khóm tre xanh non vẫn đọng lại sâu lắng trong trái tim chúng tôi. Mai này, khi rễ đa bám sâu vào lòng đất Ấn Độ và lũy tre vươn cao, rì rào trong gió, chúng sẽ trở thành những "sứ giả văn hóa" thầm lặng. Mỗi người con Phật từ khắp nơi trên thế giới khi hành hương về thánh địa Bồ Đề Đạo Tràng, dừng chân dưới bóng đa, khóm tre tại Việt Nam Phật Quốc Tự, sẽ cảm nhận trọn vẹn hồn cốt Việt Nam: nhân hậu, bao dung, gắn bó với cội nguồn và luôn khao khát hòa bình cho nhân loại.

Bài và ảnh: **Phạm Tuấn Anh**